

Gewoon Samen

De kracht van Oegstgeest

Beleidsplan sociaal domein 2026-2029

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Visie en sturingskaders	5
2.1	Visie	5
2.2	Hoe willen we onze ambities bereiken?	6
2.3	Wat willen we bereiken?	7
	Thema 1 –Naar financiële zelfredzaamheid	8
	Thema 2 –Samen meedoen	11
	Thema 3 –Een brede kijk op gezondheid	16
	Thema 4 –Ondersteuning in de eigen omgeving	20
	Thema 5 –Hulp bij goed opgroeien & opvoeden	24
4.	Financieel overzicht	30
	Financiële uitdagingen en risico's in de aankomende jaren.	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
5.	Monitoring en evaluatie	30

1. Inleiding

De afgelopen jaren zijn we aan het werk geweest om de eigen kracht van onze inwoners te vergroten. We deden dat met hulp van organisaties en door makkelijke ondersteuning beschikbaar te maken. Ook hebben we hulp geboden via wetten zoals de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet. Veel gaat goed in ons dorp. Maar er zijn ook nieuwe uitdagingen. Daarom passen we ons plan aan. Wat goed werkt, houden we vast. Wat beter kan, verbeteren we. Zo bouwen we verder aan een gezond en sterk Oegstgeest.

We houden vast aan de ingezette koers. We blijven werken aan positieve gezondheid, samen meedoen en het voorkomen van problemen. Dat heeft gezorgd voor een gezond en sociaal dorp. Uit cijfers en onderzoek blijkt dat inwoners meer bewegen, jongeren minder overgewicht hebben en hulp goed weten te vinden. Inwoners voelen zich ook serieus genomen.

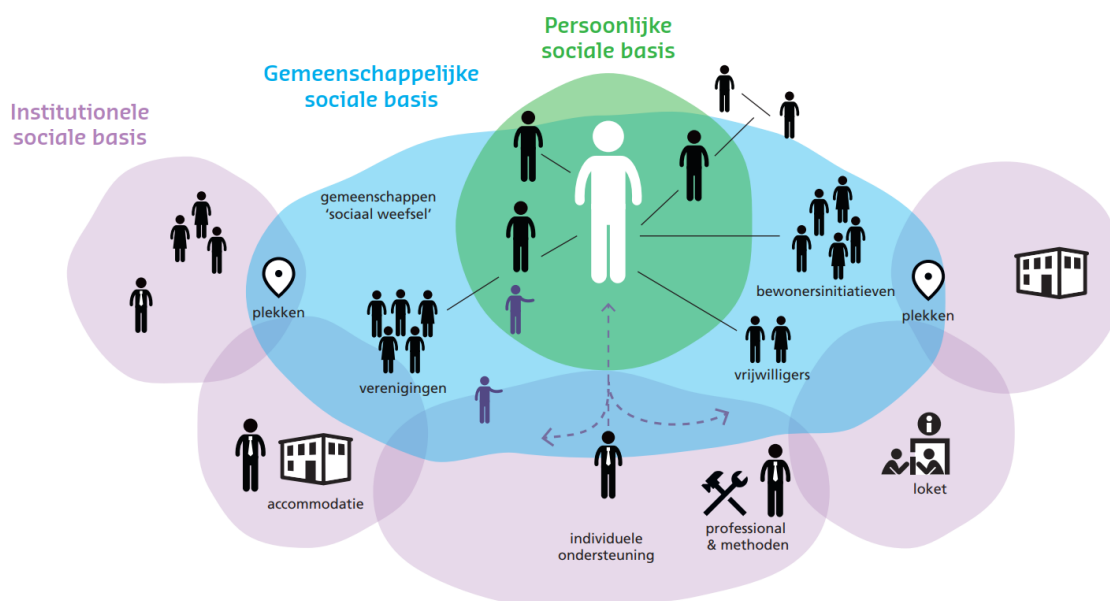
Wel zijn er nog steeds lastige problemen. Door vergrijzing en weinig zorgpersoneel is maatwerk voor ondersteuning of zorg lastig. De kosten stijgen en het geld is beperkt. Niet iedereen die hulp nodig heeft, bereikt ons makkelijk. Woningnood en geldzorgen geven extra druk. Ook voelt niet iedereen zich gezien of gehoord. Daarom zoeken we samen naar oplossingen. De kracht van inwoners om elkaar te helpen en lastige situaties samen het hoofd te bieden is hierbij heel belangrijk.

We hebben geleerd dat makkelijk toegankelijke hulp, goede samenwerking en luisteren naar mensen in kwetsbare situaties belangrijk zijn. Ook zetten we in op gezond leven en duidelijke afspraken over wat inwoners van elkaar en van de gemeente mogen verwachten. Onze visie bestaat uit drie punten:

- Een brede kijk op gezondheid
- Samen meedoen
- De kracht van het gewone

We zetten in op de sociale basis

We geloven in de kracht van het sociale netwerk van inwoners: familie, burens, vrijwilligers en makkelijke voorzieningen. Dat netwerk helpt bij welzijn en het voorkomen van grotere problemen. In een wereld waar dingen veranderen, helpt een sterk netwerk bij tegenslagen. Maar we weten ook dat het niet alles oplost. Samen zoeken we naar een goede balans tussen zorg en gemeenschap.

Figuur 1. afbeelding over de sociale basis van kennisinstituut Movisie

Een integraal beleidsplan

Voor inwoners hangt alles samen. Daarom werken we met één plan dat meerdere onderwerpen verbindt: zorg, welzijn, wonen, economie en openbare ruimte. We moeten samenwerken met andere afdelingen en met andere gemeenten, zodat we samen goede en betaalbare hulp kunnen bieden. Soms is dat samenwerken met andere gemeenten ingewikkeld, maar we letten altijd op het belang van onze inwoners. Dit is extra belangrijk bij jeugdhulp, hulp vanuit de Wmo, maatschappelijke zorg en begeleiding naar werk waar we vanuit een samenwerking hulp inkopen.

Dit plan sluit aan op andere plannen, zoals:

- *Preventieakkoord Jeugd*
- *Regiovisie Jeugdhulp*
- *Maatschappelijke Zorg*
- *Speelbeleid*
- *Sport- en beweegakkoord*
- *Inclusieagenda*
- *Omgevingsvisie*
- *Huiselijk geweld*
- *Woonvisie*
- *Huisvesting Onderwijs*

Zo vormt dit plan het grote geheel voor het sociaal domein en nodigt het uit tot samenwerking.

Totstandkoming van het beleidsplan

In 2024 zijn we gestart met het vernieuwen van dit plan. We hebben onze doelen aangepast, maar de hoofdpunten zijn hetzelfde gebleven. In 2025 spraken we met organisaties in het dorp. Zij gaven waardevolle input, zoals het belang van mentale veerkracht. De gemeenteraad kreeg uitleg over het plan en dacht mee. Ook de adviesraad Sociaal Domein en de Klankbordgroep inclusie gaven hun mening, waarna we aanpassingen deden. In september 2025 is het plan vastgesteld.

Nu gaan we verder met het uitvoeren van de doelen. Dit doen we samen met partners en inwoners. We meten goed wat we doen en wat het oplevert.

Leeswijzer

In dit plan beschrijven we per doel:

- **Waarom** het belangrijk is
- **Hoe** we het willen bereiken
- **Wat** we willen bereiken

Daarna gaan we in op de financiën en op hoe we de resultaten gaan volgen en evalueren.

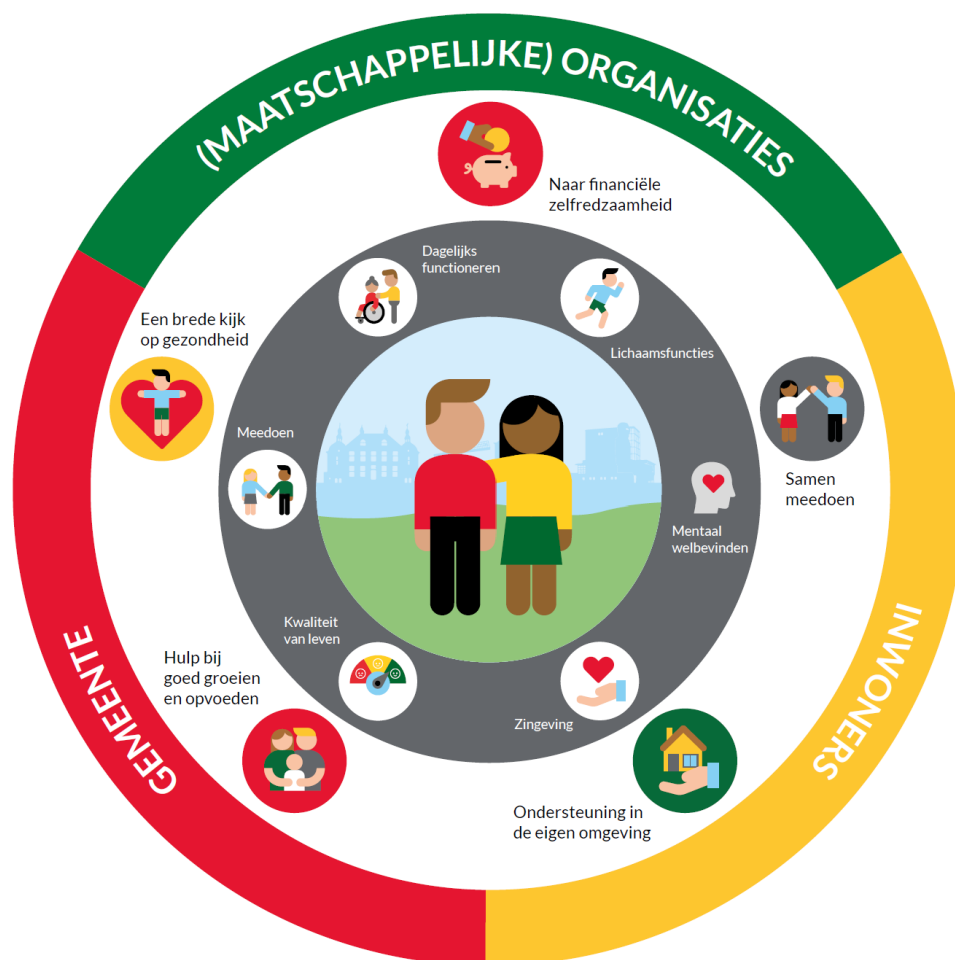
2. Visie en sturen

2.1 Visie

In dit hoofdstuk beschrijven we drie ambities. Ze gaan over een sterke sociale basis, eigen kracht en eigenaarschap. Die helpen inwoners om zich goed te voelen én kunnen dure zorg voorkomen. Deze ambities zijn het hart van ons beleid en komen terug in gesprekken met inwoners en organisaties. Ook vormen ze de basis voor onze doelen en aanpak.

Ambitie 1. Een bredere kijk op gezondheid

We willen dat inwoners zich goed voelen en mee kunnen doen. Daarom stimuleren we positieve gezondheid.

Figuur 2. Infographic over positieve gezondheid

We werken hier al samen met onze partners aan. Denk aan de samenwerking tussen huisartsen en welzijn, en de komst van de coördinator Sport en Preventie. Positieve gezondheid gaat niet alleen over het ontbreken van ziekte, maar juist ook over gedrag, welzijn en leefstijl. Het gaat om gezond eten, bewegen, sociale contacten, mentale gezondheid en geldzaken.

We sluiten aan bij wat inwoners belangrijk vinden. Dat doen we via gesprekken met inwoners, vanuit onderzoeken, via consultants en via de sociaal makelaar. We letten extra op inwoners in kwetsbare situaties. Een sterke sociale basis helpt om hulp snel en passend te bieden. Dit zorgt op de lange termijn voor minder kosten en een gezonder dorp.

Ambitie 2. Het belang van samen meedoen

In Oegstgeest hoort iedereen erbij. Toch is de samenleving niet voor iedereen even toegankelijk. Daarom willen we drempels wegnemen – in onze regels én op straat.

Onze gemeente heeft betrokken inwoners, actieve verenigingen en veel voorzieningen. Toch heeft iemand soms tijdelijk wat extra hulp nodig, bijvoorbeeld bij ouderdom of tegenslag. In Oegstgeest vinden we het belangrijk dat we naar elkaar omkijken. Mooie voorbeelden zijn “Lief & Leedstraten” en “Automaatje”, waar burens en vrijwilligers elkaar helpen.

Een sterke gemeenschap ontstaat door mee te doen – op je eigen manier. Dat kan als vrijwilliger, via “Oegstgeest Ontmoet” of bij een sport- of cultuurvereniging. Zo voelen mensen zich betrokken en verbonden. De gemeente helpt hierbij. We brengen mensen met elkaar in contact, steunen bewonersinitiatieven en zorgen voor laagdrempelige en toegankelijke hulp. Zo zorgen we er samen voor dat iedereen mee kan doen en zich welkom voelt.

Ambitie 3. De kracht van het gewone

Iedereen maakt wel eens iets moeilijks mee. Niet alles is te voorkomen. Het lukt beter hiermee om te gaan als ze steun krijgen van mensen om hen heen: familie, burens of vrienden. Samen met inwoners en organisaties bouwen we aan een betrokken en zorgzame gemeenschap.

Zo'n netwerk kan op kleine en grote manieren helpen. Voor praktische oplossingen, om professionele zorg te voorkomen, of om er gewoon te zijn wanneer er niet zomaar een oplossing is. Elkaar ondersteunen doet goed, voor de mensen die steun krijgen, en die dit geven. Juist de inwoners die “gewoon” voor elkaar klaar staan zijn de kracht van ons dorp.

Tegelijkertijd is het steeds moeilijker om specialistische hulp te bieden. Wachtlijsten, grotere problemen, hogere kosten en minder mensen in de zorg maken dit lastig. Daarom vinden we het belangrijk om laagdrempelige ondersteuning beschikbaar te hebben. Daarmee blijft specialistische hulp ook in de toekomst bereikbaar voor inwoners die het echt nodig hebben.

2.2 Sturingskaders.

Om onze drie ambities te bereiken, gebruiken we sturingskaders. Dat doen we als opdrachtgever (bijv. bij jeugdhulp), als uitvoerder (bijv. bij uitkeringen) en als samenwerkingspartner (bijv. bij alcohol- en drugsbeleid). Deze regels helpen ons om richting te geven. Ze spelen ook een belangrijke rol in het nieuwe subsidiebeleid.

1. We sturen op resultaat dat zichtbaar is

In het sociaal domein is er niet één manier van sturen. Elk onderwerp vraagt iets anders. We maken vooraf duidelijke afspraken over wat we willen bereiken en hoe we dat meten. We gebruiken daarvoor cijfers én ervaringen uit het dorp. Soms zijn resultaten niet direct te zien. We blijven open over wat wel en niet lukt, en leggen daarover verantwoording af met cijfers, verhalen en beelden.

2. We werken met en voor het dorp

We willen samen zorgen voor een sterke gemeenschap. Inwoners en organisaties nemen vaak zelf initiatief. Denk aan verenigingen, kerken en buurtinitiatieven. We ondersteunen dit en zoeken actief het gesprek met inwoners – vooral met mensen in kwetsbare situaties. We onderzoeken samen wat

belangrijk is en maken ruimte voor inwoners om mee te denken en te doen. Participatie is altijd maatwerk en afhankelijk van het onderwerp.

3. We focussen op preventie en integraal werken

De vraag naar hulp groeit. Daarom werken we breder en meer samen. We kijken breed naar het hele sociaal domein én daarbuiten. In de praktijk zijn er geen scheidslijnen tussen de verschillende domeinen; Leuke en veilige speelvoorzieningen helpen kinderen genoeg te bewegen, veilige voetpaden maakt dat ook een inwoner die lastiger loopt toch zelf naar de bakker gaat en beschikbare woonplekken zijn de eerste stap om dak en thuisloze inwoners verder te helpen.

We kijken verder dan alleen zorg, want alles hangt samen. We zoeken actief samenwerking op – binnen de gemeente en daarbuiten. Ook onze partners vragen we om samen te werken over domeinen heen. Zo voorkomen we zwaardere zorg en zorgen we dat iedereen zich goed voelt in Oegstgeest.

4. We doen wat nodig is, daar waar het nodig is

Iedereen moet mee kunnen doen. Maar niet iedereen heeft hetzelfde nodig. We investeren daar waar het het meest nodig is. We werken gebiedsgericht en kijken naar wat inwoners echt nodig hebben. In jonge wijken zijn dat bijvoorbeeld speelplekken. In andere wijken zijn ontmoetingsplekken voor ouderen belangrijk.

Ook bij hulp aan één persoon of gezin kijken we breder dan alleen het probleem. We zoeken samen met partners naar de oorzaak en bieden hulp die echt helpt. Daarbij gebruiken we ook nieuwe manieren van werken, zoals technologie. We besteden extra aandacht aan groepen waarvoor drempels hoger zijn, zoals mensen met geldzorgen of nieuwkomers. We werken samen met ervaringsdeskundigen en – waar mogelijk – met de mensen zelf.

2.3 Wat willen we bereiken?

In de komende hoofdstukken lees je wat we in Oegstgeest willen bereiken in het sociaal domein. We werken aan 23 doelen, verdeeld over 5 thema's. Bij elk doel leggen we uit **waarom** het belangrijk is, **hoe** we eraan gaan werken en **wat** we willen bereiken.

De vijf thema's zijn:

1. Naar financiële zelfredzaamheid
2. Samen meedoen
3. Een brede kijk op gezondheid
4. Ondersteuning in de eigen omgeving en
5. Goed opgroeien en opvoeden.

Bij elk thema staan doelen. Waar mogelijk geven we cijfers over de huidige situatie in Oegstgeest. Deze indeling zie je ook terug in de begroting en jaarrekening. Zo kunnen het college en de gemeenteraad elk jaar bekijken waar de nadruk op moet liggen en wat dit kost.

Thema 1 –Naar financiële zelfredzaamheid

We willen dat zoveel mogelijk inwoners van Oegstgeest financieel zelfstandig zijn. Dat gaat over mee dan alleen genoeg geld hebben: het geeft mensen zekerheid en vrijheid om mee te doen op hun eigen manier. Een betaalde baan is vaak de beste manier om dit te bereiken. Maar ook als werken (nog) niet lukt, vinden we het belangrijk dat mensen mee kunnen doen en binnen hun mogelijkheden iets bijdragen aan de samenleving.

1. Samen met maatschappelijke partners stimuleren we meer inwoners met een inkomen tot 120% van de toepasselijke bijstandsnorm om gebruik te maken van het minimabeleid

Waarom dit doel?

We willen dat iedereen in Oegstgeest kan meedoen. Een laag inkomen mag geen belemmering zijn – voor niemand, of je nu een uitkering hebt of niet, en of je volwassen bent of kind.

In Oegstgeest kun je gebruikmaken van het minimabeleid als je inkomen onder 120% van de bijstandsnorm ligt (minder dan ongeveer €2.400). Voor de collectieve verzekering geldt een grens van 130%.

We hebben de afgelopen jaren veel gedaan om mensen te informeren over het minimabeleid. Toch blijft het gebruik laag: het steeg van 7% in 2021 naar 9% in 2023. Veel mensen weten niet dat het bestaat (58%) of denken dat ze niet in aanmerking komen (34%).

We willen dit verbeteren. Dat doen we samen met partners in het dorp die dichtbij de mensen staan. Samen willen we beter zicht krijgen op verborgen armoede in Oegstgeest.

Percentage huishoudens dat het minimabeleid niet kent

Netto Inkomen	2021			2023		
	<2.400	2.400-3.500	3.500>	<2.400	2.400- 3.500	3.500>
Kent het minimabeleid en maakt er gebruik van	7%	0%	0%	9%	0%	0%
Kent het minimabeleid maar inkomen is te hoog	26%	29%	36%	34%	58%	52%
Kent het minimabeleid niet	57%	71%	64%	57%	41%	48%

Bron: Inwonersenquête Oegstgeest 2023

Hoe willen we dat bereiken?

De gemeente Oegstgeest helpt inwoners die recht hebben op het minimabeleid. We stellen regels op en zorgen voor ondersteuning of doorverwijzing. Onze consultants kijken mee welke voorzieningen passen en of er meer hulp nodig is. Samen met Stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport & Cultuur helpen we kinderen die in armoede leven. Volwassenen met een laag inkomen kunnen meedoen aan sport of cultuur via de participatieregeling.

We willen dat meer mensen met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm hier gebruik van maken. Daarom werken we samen met organisaties in het dorp. Zij herkennen vaak als eerste of iemand financiële problemen heeft en kunnen mensen op ons minimabeleid wijzen.

Wat willen we bereiken?

- We praten met inwoners en met de organisaties om te leren hoe we mensen het beste kunnen bereiken.
- We informeren mensen over het minimabeleid dit kan bijvoorbeeld via de krant of flyers maar ook via andere communicatiekanalen.
- De organisaties waarmee wij samen werken leren meer over verborgen armoede en het minimabeleid.
- Meer mensen weten wat het minimabeleid is en wanneer ze ervoor in aanmerking komen.

Samen met het Jeugdfonds Sport & Cultuur (JFSC) hebben we in 2024 brieven gestuurd. In de brief stond in duidelijke taal welke hulp het JFSC biedt. Ook zat er een flyer bij met informatie over de minimaregelingen van de gemeente.

2. Inwoners met een bijstandsuitkering helpen we toe naar werk of school.

Waarom dit doel?

Werk draagt bij aan zin in het leven, sociale contacten en een betere gezondheid. Daarom willen we dat zo weinig mogelijk inwoners afhankelijk zijn van bijstand. Wie wel bijstand krijgt, helpen we richting werk of opleiding. We kijken daarbij naar wat mensen kunnen en zelf willen doen.

Aantal mensen met een bijstandsuitkering in Oegstgeest

Bijstandsgerechtigden Oegstgeest	2021	2022	2023	2024
Participatiewet	309	333	331	321
IOAW	14	14	11	6
IOAZ	0	0	0	0
Totaal	323	347	342	327

Bron: gemeente Oegstgeest 2024

Samen met re-integratiespecialisten van DZB hebben we de afgelopen jaren bekeken wie mogelijk kan starten met een traject. Dat hielp om het aantal mensen in de bijstand te verlagen. Die daling willen we voortzetten, met extra aandacht voor jongeren en mensen met een migratieachtergrond. Zij hebben soms net iets anders nodig.

Hoe willen we dat bereiken?

Inwoners met kansen op werk krijgen lichte begeleiding van onze consultants. Wie meer hulp nodig heeft, krijgt een persoonlijk traject via DZB. Zo voorkomen we dat iemand vastloopt.

Voor statushouders werken we samen met het COA en andere partners. We zorgen dat zij snel aan werk komen, ook met hulp vanuit het sociaal domein

Wat willen we bereiken?

- We volgen de ontwikkelingen bij de DZB goed, vooral rond nazorg, en passen onze eigen manier van werken hierop aan.
- We begeleiden jonge werkloze mensen naar school of werk toe.
- We gaan uit van de situatie van mensen zelf, en de mogelijkheden die zij hebben.
- We helpen inwoners die behoefte hebben aan een beschut werk plek bij het vinden van deze werkplek.
- We werken samen met andere gemeenten bij het opzetten van het Werkcentrum Holland Rijnland. Dit werkcentrum kan mensen opleidingen bieden of bemiddelen bij het vinden van werk.
- We begeleiden meer inwoners met een bijstandsuitkering naar werk.
- Het aantal bijstandsgerechtigden in Oegstgeest neemt af.

In 2023 zijn we samen met DZB gestart met het bekijken van alle inwoners met langdurige bijstand. We onderzochten of sommige van hen misschien toch konden starten met vrijwilligerswerk, een traject of zelfs betaald werk. Dit leidde tot meerdere trajecten en uitstroom naar werk.

3. Inwoners met een bijstandsuitkering doen mee waar ze dit kunnen.

Waarom dit doel?

We willen dat iedereen in Oegstgeest meedoet. Dat geldt ook voor inwoners met een bijstandsuitkering. Het kan helpen om werk te vinden, maar ook als dat (nog) niet lukt is meedoen

belangrijk. Voor de één betekent dat vrijwilligerswerk, voor de ander een bezoek aan de bibliotheek of een kop koffie in het dorpscentrum.

Aantal mensen met een bijstandsuitkering die vrijwilligerswerk doen

	2022	2023	2024
Aantal vrijwilligers	46	46	52

Bron: gemeentelijke administratie

Tot 2023 hielp BuZz inwoners richting vrijwilligerswerk, maar dit werkte vaak niet goed. Onze consulenten kijken nu per persoon wat wél past. Die aanpak willen we de komende jaren versterken.

Hoe willen we dat bereiken?

Onze consulenten helpen bij het vinden van passend vrijwilligerswerk of andere vormen van meedoen. Als werk niet haalbaar is, kan ook de DZB helpen bij het vinden van vrijwilligerswerk.

Wat willen we bereiken?

- Inwoners die (nog) niet kunnen werken vinden een passende manier om mee te doen in ons dorp.
- Meer mensen met een bijstandsuitkering vinden een passende vorm van vrijwilligerswerk.

Een vrouw woont vijf jaar in Nederland, heeft een uitkering en sprak weinig Nederlands. Via DZB volgt ze nu taallessen en helpt ze als vrijwilliger in een verzorgingshuis. De bewoners zijn blij met haar, en haar taal verbetert snel.

4. Inwoners met schulden krijgen hulp; met aandacht voor preventie.

Waarom dit doel?

We willen schulden snel aanpakken, zodat de situatie niet erger wordt. Het aantal inwoners dat moeilijk rondkomt is gedaald. Maar 17% komt net rond, en is kwetsbaar voor financiële tegenslag.

Gemak waarmee huishoudens in Oegstgeest kunnen rondkomen

2021-2023			
Rondkomen van huishoudinkomen	(Ze)er moeilijk	Komt net rond	(Ze)er gemakkelijk
Percentage van de huishoudens (%) 2021	2	11	87
Percentage van de huishoudens (%) 2023	0	17	83

Bron: Inwonersenquête 2023

Aantal schuldhulpverleningstrajecten en vroegsignalering

	2021	2022	2023	2024
Schuldhulptrajecten	59	53	21	21
Vroegsignalering huisbezoek	42	81	178	176

Bron: gemeentelijke administratie

We zijn al begonnen met vroeg signalering. Dit leidde tot meer huisbezoeken en minder schuldhulptrajecten. We willen ons de komende jaren nog meer richten op voorkomen van schulden, zeker ook bij jongeren en jongvolwassenen.

Hoe willen we dat bereiken?

We blijven inwoners met betaalachterstanden vroeg benaderen om samen naar hun situatie te kijken. Daarnaast zetten we in op financiële begeleiding, advies en voorlichting.

Wat willen we bereiken?

- We blijven zo vroeg mogelijk signaleren bij beginnende betaalachterstanden van onze inwoners bij o.a. verhuurders, zorgverzekeraars en energieleveranciers.
- Samen met partners bekijken we of de afspraken rond huisuitzettingen beter kunnen. We voorkomen huisuitzettingen door huurschuld.

- We verbeteren de ondersteuning, o.a. via budgetcoaching en inloopspreekuren.
- Meer mensen weten dat de gemeente hulp biedt bij financiële problemen.
- Meer zzp'ers kennen de hulpmogelijkheden via het spreekuur in Leiden.

Een ouder echtpaar kreeg een huisbezoek vanwege betaalproblemen. Ze vroegen nooit toeslagen aan, maar uit een berekening bleek dat ze daar wél recht op hadden. De toeslagen zijn alsnog aangevraagd en het echtpaar kreeg direct financiële ruimte en uitzicht op een schuldenvrije toekomst.

Thema 2 –Samen meedoen

We streven ernaar dat alle inwoners van Oegstgeest mee kunnen doen in onze gemeenschap op de manier die bij hen past. We zetten ons in om alle inwoners hiervoor zo veel mogelijk gelijke kansen te bieden. Dit ziet er niet voor iedereen hetzelfde uit, inwoners in een kwetsbare situatie kunnen soms wat meer ondersteuning gebruiken, terwijl andere inwoners de mogelijkheid hebben om een extra steentje bij te dragen.

Het komen tot een inclusief Oegstgeest kunnen wij als gemeente niet alleen; daar hebben we juist het dorp hard voor nodig. De inzet van vrijwilligers is daarbij essentieel, net als de vele sociale netwerken en momenten van ontmoeting in ons dorp. Kunst en cultuur kan hierbij een verbindende rol vervullen.

5. Oegstgeest is een inclusieve gemeente met gelijke kansen voor iedereen, iedereen doet mee.

Waarom dit doel?

Oegstgeest vindt het belangrijk dat alle inwoners kunnen meedoen op hun eigen manier en binnen hun mogelijkheden. Een gemeente waar iedereen welkom is en zich gewaardeerd voelt, zorgt voor meer verbondenheid en vertrouwen tussen inwoners. Ook helpt dit om discriminatie, vooroordelen en uitsluiting te verminderen.

Toch is dit nog niet voor iedereen vanzelfsprekend. Daarom zet de gemeente zich actief in tegen racisme, discriminatie en validisme (uitsluiting van mensen met een handicap). We kijken kritisch naar onze eigen rol en proberen drempels zoveel mogelijk weg te nemen. De afgelopen jaren werkten we aan de doelen van onze lokale inclusie-agenda, en daar gaan we mee door. We willen blijven leren over hoe het is om te leven met een beperking en staan open voor andere perspectieven. Want: een inclusieve en toegankelijke samenleving is voor ons de norm.

Deelnemers aan activiteiten over basisvaardigheden vanuit de bibliotheek.

	2023	2024
Aantal deelnemers taalhuisactiviteiten	590	693
Aantal bezoekers digitale activiteiten bibliotheek	232	383

Bron: Jaarverslagen Bibliotheek Bollenstreek

Hoe willen we dat bereiken?

We zorgen dat we zelf inclusief werken en moedigen onze partners aan om dat ook te doen. We richten ons op duidelijke communicatie, digitale toegankelijkheid en het versterken van de gemeenschap. We werken samen met scholen en sportverenigingen tegen racisme, validisme en discriminatie, vooral onder jongeren. En we zorgen voor goede informatie en steun via onze partners.

Samen met de bibliotheek werken we aan basisvaardigheden, zoals taal en digitale veiligheid. Dit doen we lokaal én samen met andere gemeenten in Holland Rijnland.

Wat willen we bereiken?

- We starten campagnes tegen discriminatie.
- Scholen, sportclubs en andere organisaties werken actief aan een veilige en toegankelijke omgeving.
- Meer aandacht voor basisvaardigheden, zoals taal en digitale veiligheid.
- Meer aandacht voor het leven met een handicap.
- We onderzoeken waar onze communicatie of diensten mensen buitensluiten en passen dit aan.
- Inwoners weten waar ze discriminatie kunnen melden.

6. Meer inwoners doen vrijwilligerswerk in hun buurt.

Waarom dit doel?

Vrijwilligers zijn belangrijk voor een sterk en sociaal Oegstgeest. Ze helpen mensen in lastige situaties, ondersteunen organisaties zoals sportclubs en buurthuizen, en zorgen ervoor dat mensen prettig in hun wijk kunnen blijven wonen. Vrijwilligers helpen niet alleen anderen, maar voelen zich zelf daardoor ook beter en meer verbonden.

In 2023 deed 45% van de inwoners vrijwilligerswerk – een mooi resultaat! Maar in zorg en welzijnsorganisaties zijn nog steeds te weinig vrijwilligers. Daarom zetten we ons in om dit te verbeteren.

Vrijwilligers in Oegstgeest

Vrijwilligers in Oegstgeest	2021 (%)	2023 (%)
Vrijwilliger	40	45

Bron: Inwonersenquête 2017 t/m 2023 Oegstgeest (Dimensus).

Vrijwilligerswerk naar type organisatie

	2017 (%)	2019 (%)	2021 (%)	2023 (%)
Sportvereniging	35	33	31	31
Organisatie voor zorg / welzijn	18	14	16	8
School / onderwijs	17	17	16	15
Kerkelijk / levensbeschouwelijke organisatie	19	22	15	10
Bewoners- / buurtvereniging	8	4	5	4
Andere organisatie	31	38	39	33

Bron: Inwonersenquête 2017 t/m 2023 van de gemeente Oegstgeest (Dimensus).

Hoe willen we dat bereiken?

We helpen vrijwilligers en organisaties op een manier die past bij hun wensen. We zorgen dat inwoners makkelijk informatie vinden over vrijwilligerswerk, en benaderen verschillende groepen actief – zoals jongeren en statushouders. Ook stimuleren we samenwerking tussen organisaties en letten we op nieuwe ontwikkelingen.

Wat willen we bereiken?

- Bestaande vrijwilligersinitiatieven blijven we steunen.
- We richten ons op verschillende mensen, zoals jongeren en nieuwkomers.
- Inwoners vinden makkelijk vrijwilligerswerk dat bij hen past.
- Vrijwilligers voelen zich gewaardeerd.
- Het aantal vrijwilligers in Oegstgeest blijft groeien.

7. We bouwen aan sociale netwerken en stimuleren ontmoetingen in ons dorp.

Waarom dit doel?

Contact met anderen is belangrijk. Het zorgt voor een fijne buurt en helpt als mensen steun nodig hebben. We willen dat iedereen zich verbonden voelt met anderen en met het dorp.

De wet (zoals de Wmo) zegt ook dat de gemeente hierbij moet helpen. Goede sociale contacten maken mensen gezonder en verkleinen de kans op eenzaamheid. Ze zorgen ervoor dat mensen zich

beter voelen. De campagne tegen eenzaamheid in Oegstgeest heeft al veel mensen samengebracht, net als de jaarlijkse “Oegstgeest Ontmoet”-week.

Er wonen allerlei mensen in Oegstgeest: nieuwe inwoners, mensen die hier al lang wonen, en steeds meer mensen die alleen wonen. Er is een flinke groep inwoners zich nog eenzaam voelt. Tegelijk verdwijnen traditionele ontmoetingsplekken. Daarom blijven we inzetten op verbinding tussen mensen in het dorp.

Eenzaamheid in Oegstgeest

	Oegstgeest	Hollands midden
Volwassenen die ernstige eenzaamheid ervaren	12%	14%
Ouderen (65+) die ernstige eenzaamheid ervaren	11%	10%
Jongeren (12-25) die zich eenzaam voelen	41%	39%
Jongeren (12-25) die ernstige eenzaamheid ervaren	9%	10%

Bronnen: Dashboard ‘een gezonder Hollands midden’ EN Dashboard ‘eenzaamheid jongeren’ GGD 2023

Hoe willen we dat bereiken?

De gemeente helpt door organisaties samen te laten werken en goede ideeën te ondersteunen. We willen inwoners actief betrekken bij het organiseren van activiteiten of meedenken via panels.

We kiezen bewust voor een flexibele aanpak. Zo bereiken we jong en oud, met verschillende ideeën en behoeften. We gebruiken allerlei kanalen om mensen te bereiken en mee te laten doen.

Wat willen we bereiken?

- We organiseren samen met partners laagdrempelige ontmoetingen.
- We versterken samenwerking tussen maatschappelijke partijen, bijvoorbeeld via het Preventieakkoord.
- We zorgen dat sociale netwerken makkelijk en voor iedereen te vinden zijn.
- We moedigen inwoners aan zelf ontmoetingen te organiseren, zoals buurtactiviteiten of Lief & Leedstraten.
- We starten campagnes om bewoners uit te nodigen voor ontmoetingen.
- We versterken de rol van de sociaal makelaar en de sociale kaart.
- De “Oegstgeest Ontmoet”-week blijft elk jaar terugkomen.

De afgelopen 6 jaar is Oegstgeest Ontmoet uitgegroeid tot een belangrijk moment in het dorp. In 2023 werden meer dan 46 activiteiten georganiseerd; in 2024 waren dat er zelfs 53. De week brengt inwoners samen en versterkt het gevoel van verbondenheid in Oegstgeest. Een week die we moeten behouden!

8. We stimuleren kunst en cultuur in ons dorp ten behoeve van sociale verbinding.

Waarom dit doel?

Kunst en cultuur maakt mensen creatief, helpt bij ontwikkeling en laat talenten zien. Kinderen leren dit op school en via de bibliotheek. Wij willen dat alle inwoners kunnen meedoen – als bezoeker, vrijwilliger of organisator.

Door kunst of cultuur samen te beleven of te maken, leren mensen elkaar kennen. Dat zorgt voor ontmoeting en meer welzijn. Het helpt ook bij het aanpakken van maatschappelijke en gezondheidsproblemen.

Deelname aan kunst & cultuur

Deelname aan kunst en cultuur	Aantal 2019	Aantal 2022	Aantal 2023	Aantal 2024
Bibliotheek Oegstgeest				
Deelnemers taal-, lezen, debat- en literatuuractiviteiten	2.008	1.424	3.357	11.998*
Leden bibliotheek volwassenen	2.693	2.612	2.603	2.628
Leden bibliotheek jeugdigen	3.572	3.801	3.652	3.634
Aantal fysieke bezoekers	98.900	85.550	92.425	121.575
Aantal IDO vragen		61	135	121
Aantal vrijwilligers	85	116	103	99
Volksuniversiteit				
Cursisten	916	425	370	319
Cultuureducatie				
Basisscholen met Cultuurplan	4	7	7	8
Basisscholen met minimaal één doorgaande leerlijn	2	4	3	7
Basisscholen met ICC-er	6	8	7	8

Bron: gemeentelijke administratie

* waarvan bijna 7.000 leerlingen

De bibliotheek is steeds langer open. Met activiteiten zoals het Taalhuis en het Informatiepunt Digitale Overheid komen er steeds meer bezoekers.

Hoe willen we dat bereiken?

Samen met de bibliotheek bereiden we ons voor op de nieuwe wet die elke gemeente verplicht een goede bibliotheek te bieden. Deze wet gaat in 2026 of 2027 gelden.

We zorgen dat alle basisscholen cultuureducatie (blijven) bieden en dat alle kinderen kunnen meedoen, ook als ouders minder te besteden hebben. Kunst en cultuur in de openbare ruimte maakt dat iedereen er dagelijks mee in aanraking komt.

We ondersteunen lokale cultuurinitiatieven, bijvoorbeeld via subsidie. Ook werken we samen met het Platform Kunst, Cultuur en Erfgoed. Dit netwerk stimuleert samenwerking tussen culturele organisaties en maakt kunst zichtbaar voor iedereen in het dorp.

Wat willen we bereiken?

- Een toegankelijke bibliotheek waar iedereen welkom is om te leren, lezen en ontmoeten.
- Goede samenwerking tussen bibliotheek en scholen, met extra aandacht voor jongeren.
- Lokale culturele organisatie bereiken meer mensen via de samenwerking in het lokale Platform Kunst, Cultuur en Erfgoed Oegstgeest.
- Iedereen in Oegstgeest, jong en oud, kan meedoen aan kunst en cultuur.
- Alle scholen hebben een duidelijke aanpak voor cultuureducatie.

Sem komt enthousiast uit school: "We hadden theaterles pap! Er kwam iemand van de bibliotheek en we hebben verhalen nagespeeld. Ik was een superheld!" Thuis pakt Sem meteen wat boeken uit zijn tas en gaat op de bank zitten: "Kijk eens wat een boeken! Ook over de helden! Ze wisten precies wat ik leuk vind!" Zijn vader leest in de nieuwsbrief van school wat er nog meer in de bibliotheek te doen is.

9. Oegstgeest biedt voldoende voorzieningen voor nieuwkomers.

Waarom dit doel?

Oegstgeest heeft veel inwoners met een buitenlandse achtergrond; Sinds 2021 worden statushouders door het COA opgevangen bij de regionale opvang naast het gemeentehuis. Ook Oekraïense vluchtelingen verblijven in ons dorp, bij mensen thuis of in opvanglocaties van de gemeente. We vinden het belangrijk dat alle nieuwkomers (statushouders, vluchtelingen en expats) zich welkom voelen en goed kunnen meedoen in de samenleving.

Daarom willen we dat nieuwkomers snel Nederlands leren en werk vinden. De taal spreken helpt om contacten te leggen en zelfstandig te leven. Werk zorgt voor inkomen én geeft mensen een gevoel van eigenwaarde. Een goede start voor nieuwkomers is ook goed voor onze gemeenschap.

Instroom en uitstroom naar werk of onderwijs Leidse Inburgering (sinds 2022)

	Oegstgeester statushouders in leerroute	Uitstroom naar onderwijs	Uitstroom naar werk
2023	44	1	3
2024	63	5	0

Bron: gemeentelijke administratie

Sinds 2022 geldt de nieuwe Wet Inburgering. Deze voeren wij uit via het programma Leidse Inburgering. Via het vorige programma (JAS) vond 38% werk en ging 33% naar school.

Hoe willen we dat bereiken?

De gemeente Leiden helpt statushouders uit Oegstgeest bij hun inburgering. Afhankelijk van wat iemand nodig heeft, kiest diegene één van de drie leertrajecten¹. VluchtelingenWerk biedt daarnaast maatschappelijke begeleiding.

We willen nieuwkomers ook lokaal ondersteunen, zodat zij zich thuis voelen in ons dorp. Soms is het lastig voor hen om contact te maken met inwoners, terwijl daar wel behoefte aan is. Integratie lukt alleen als wij als gemeente en gemeenschap actief meedoen. Daarom werken we samen met lokale organisaties om nieuwkomers te helpen bij werk en welzijn.

Wat willen we bereiken?

- We blijven statushouders begeleiden volgens de Wet Inburgering 2021.
- We zorgen voor begeleiding die past bij wat nieuwkomers nodig hebben.
- We zorgen samen met inwoners en organisaties voor integratie in het dorp.
- Elke statushouder volgt een passend leertraject.
- Nieuwkomers worden begeleid naar werk.
- Nieuwkomers integreren in de Oegstgeester samenleving.

Een woonbegeleider hielp drie Oekraïense bewoners bij het vinden van passend werk. Twee werden uitgenodigd voor een sollicitatiegesprek, en een kapster mocht proefdraaien bij een lokale salon. Deze persoonlijke aanpak helpt nieuwkomers echt verder en zorgt voor verbinding met het dorp.

¹ De drie opties zijn:

1. De B1 route- die gaat over taal en werk
2. De onderwijsroute
3. De zelfredzaamheidsroute (als de andere routes lastig zijn/ niet passen)

Thema 3 – Een brede kijk op gezondheid

Gezondheid is meer dan niet-ziek-zijn. We willen positieve gezondheid voor de inwoners van Oegstgeest; daarmee bedoelen we onder andere dat zij zich fysiek én mentaal goed voelen. Ook meedoen in de samenleving hoort daarbij. We focussen op gezond gedrag en eigen regie. We letten extra op mensen in een kwetsbare situatie.

10. We ondersteunen inwoners om voldoende te kunnen bewegen.

Waarom dit doel?

Bewegen is goed voor je lichaam, hoofd en sociale leven. Het helpt nu én voorkomt later ziektes zoals diabetes en overgewicht. Zo blijven zorgkosten lager. In Oegstgeest doen we dit vanuit het nieuw sport- en beweegakkoord. Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) biedt ons kansen om dit sneller en breder te doen. Een coördinator helpt ons samen te werken met sportclubs en andere organisaties.

Mate van bewegen van de volwassen inwoners van Oegstgeest

	Voldoet aan beweegrichtlijnen (%)				HM (%)	Sport minimaal eens per week (%)				HM (%)
	2020	2022	2024	2024		2020	2022	2024	2024	
Volwassenen 18-64 jaar	57	60	58	52		63	66	72	64	
Volwassenen 65+	47	44	49	43		48	55	60	45	

Bron: GGD HM volwassen/ouderen 2020, 2022 en 2024 Oegstgeest

Mate van bewegen van de jeugd uit Oegstgeest

	Beweegt minstens 1 uur per dag (%)				HM (%)	Sport minimaal 1 keer per week (%)				HM (%)
	2019	2021	2023	2023		2019	2021	2023	2023	
Jeugdigen klas 2/4	18	18	17	16		89	85	89	76	

Bron: GGD HM Jeugd 2019, 2021 en 2023 Oegstgeest

We zien dat veel jongeren te weinig bewegen. Slechts 17% haalt de richtlijn. Ook bij volwassenen daalt het. Ouderen bewegen iets meer. Daarom willen we Oegstgeest actief houden. Bewegen hoeft niet alleen via een sportclub. Ook de openbare ruimte moet uitnodigen tot spelen, sporten en ontmoeten. Dat staat in ons Beleidsplan Spelen, Bewegen en Ontmoeten (2024).

**Jeugd
4 tot 18 jaar**

**Hoeveel kan ik *bewegen*
om *gezond* te blijven?**

**Volwassenen
en ouderen**

1 uur per dag
matig intensief bewegen

Matig intensief is als je ademhaling sneller wordt.

3x per week
spier- en botversterkende activiteiten

Zoals volleybal, dansen, buiten spelen en fietsen.

2,5 uur per week
matig intensief bewegen

Verspreid het bewegen over meerdere dagen.

2x per week
spier- en botversterkende activiteiten

Voor ouderen in combinatie met balansoefeningen.

Beweegrichtlijn jeugd en volwassenen (bron: www.kenniscentrumsportenbewegen.nl/beweegrichtlijnen/)

Hoe willen we dat bereiken?

Samen met partners voeren we het Sport- en beweegakkoord Oegstgeest uit. Belangrijke thema's zijn: veilig sporten, iedereen mee laten doen, sterke sportclubs en bewegen leren. We letten vooral op groepen met minder kansen, zoals jongeren of mensen met een laag inkomen.

Ook verbeteren we speel- en sportplekken. Voor jong en oud, met en zonder handicap. We houden bij het ontwerpen rekening met het klimaat. Jongeren krijgen meer plekken om te sporten of elkaar te ontmoeten.

Wat willen we bereiken?

- Sportverenigingen betalen een lager tarief voor het huren van sportzalen en velden.
- We nemen hindernissen om te bewegen weg waar we dat kunnen. Bijvoorbeeld voor mensen met een handicap en mensen met minder geld.
- We maken de buitenruimte geschikt om samen te spelen, bewegen en ontmoeten. Denk hierbij aan:
 - centrale wijkplekken voor jong en oud
 - milieuvriendelijke speelplekken
 - ontmoetingsplekken voor jongeren
- Sportkantines bieden gezond eten en minder alcohol.
- Iedereen sport in een veilige en fijne omgeving.

Sportverenigingen in Oegstgeest hebben verschillende aanbod voor mensen met een handicap. Dit is terug te vinden op hun websites en op www.unieksporten.nl.

11. Inwoners gebruiken minder alcohol en drugs.

Waarom dit doel?

Alcohol en drugs zijn slecht voor de gezondheid, vooral voor jongeren. Samen kunnen we helpen om gebruik te verminderen. Ouders, leraren, sporttrainers en andere volwassenen hebben hierin een voorbeeldrol.

Gebruik alcohol en drugs onder jongeren

Jeugdigen klassen 2 en 4 VO (%)			
	2019	2021	2023
Ooit alcohol gedronken	42	38	52
Recent alcohol gedronken	27	21	30
Recent binge drinken	17	16	18
Ooit wiet/hasj gebruikt	10,2	7	6
Recent hasj/wietgebruik	5,8	2	4
Ooit harddrugs gebruikt	1,1	1,8	0
Recent harddrugs gebruikt	0,6	0	0

Bron: GGD Gezondheidsmonitor Jeugd. (1): de cijfers uit 2013 zijn i.v.m. afwijkende vraagstelling niet vergelijkbaar.

Gebruik alcohol en drugs volwassenen

					Volwassenen (%)			
	18-64-jarigen				65+			
	2016	2020	2022	2024	2016	2020	2022	2024
Verantwoord alcoholgebruik	34	39	36	41	41	49	45	49
Overmatig alcoholgebruik	8	6	7	4	13	7	10	9
Zwaar alcoholgebruik	5	7	13	8	9	5	6	4
Softdrugsgebruik (laatste 12 maanden)	7	10	-	7	-	-	-	-
Harddrugsgebruik (laatste 12 maanden)	2,8	6	-	5	-	-	-	-

Bron: GGD volwassenen- en ouderenpeiling.

Uit onderzoek in 2023 blijkt dat jongeren weer meer alcohol drinken en vaker bingedrinken. Dat is zorgelijk, want hun hersenen zijn nog in ontwikkeling. Het drugsgebruik onder jongeren is wel wat gedaald.

Bij volwassenen drinkt 83% wel eens alcohol, waarvan 7% zwaar en 5% overmatig. Deze cijfers liggen iets boven het gemiddelde in de regio. Zware drinkers lopen daardoor een hoger risico op bijvoorbeeld hersenschade, alcoholvergiftiging en (verkeers)ongevallen.

Hoe willen we dat bereiken?

Het nieuwe preventie- en handhavingsplan richt zich vooral op jongeren onder de 18. Binnen de Coalitie Alcohol en Drugs (jeugd) is er regelmatig overleg over het aanbod binnen Oegstgeest. We geven voorlichting aan inwoners en richten ons op doelgroepen die meer risico lopen of een voorbeeldfunctie hebben. Met geld van het Rijk voeren we drie campagnes om overmatig gebruik terug te dringen.

Ouders hebben een belangrijke rol, wij willen ouders meer met elkaar verbinden. Door samen afspraken te maken ontstaat een sterkere band tussen ouders onderling en met jongeren. We werken hierin samen met Brijder, Hecht en sportverenigingen.

Wat willen we bereiken?

- We nemen jaarlijks deel aan de drie landelijke campagnes 'Zien drinken, doet drinken', 'Ik Pas' en 'NIX18'
- Sportkantine en horeca bieden meer alcoholvrije dranken aan en verkopen minder alcohol.
- Alle scholen besteden in de les aandacht aan alcohol en drugs.
- Ouders, scholen en sportverenigingen krijgen regelmatig voorlichting.
- (Jonge) ouders beseffen hoe belangrijk hun voorbeeldgedrag is.
- Ouders maken samen duidelijke afspraken over alcohol en drugs.
- Het alcohol- en drugsgebruik in Oegstgeest neemt af.
- Jongeren leren 'nee' zeggen tegen alcohol en drugs.

12. Inwoners hebben een gezond gewicht.

Waarom dit doel?

Gezond opgroeien en ouder worden begint met een gezond gewicht. Overgewicht of ondergewicht kunnen leiden tot gezondheidsproblemen. Daarom richten we ons op een gezond gewicht voor iedereen.

Percentages over gewicht

Gewicht	Jeugdigen 2-14 jaar (%)			Volwassenen 18-64 jaar (%)				Volwassenen 65+ (%)				
	2015	2023	2024	2012	2016	2022	2024	2012	2016	2020	2022	2024
Ondergewicht	18,5	9,4	9,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overgewicht	5,9	7,7	9,8	31	35	37	40	46	47	47	47	45
Obesitas	-	-	-	10	9	14	9	7	6	11	10	10

Bron: www.eengezonderhollandsmidden.nl

Met het geld van het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord zijn we gestart met twee programma's: leefstijlinterventies voor volwassenen en begeleiding voor kinderen naar een gezond gewicht. Samen met maatschappelijke organisaties en buurgemeenten zetten we deze aanpak op.

In vergelijking met de regio hebben onze inwoners minder vaak overgewicht. Wel zien we een lichte toename. Ook ondergewicht bij kinderen komt hier minder voor dan gemiddeld in Hollands-Midden..

Hoe willen we dat bereiken?

Een gezond gewicht hangt met veel dingen samen: stress, geldproblemen, sociale steun en lichamelijke gezondheid. We volgen de landelijke afspraken uit het Preventieakkoord. Samen met de GGD geven we voorlichting en doen we onderzoek.

Omdat gezondheid en inkomen vaak samenhangen, werken we ook samen met organisaties die zich richten op geldzaken, welzijn, sport en voeding – zoals scholen, supermarkten en sportclubs.

Wat willen we bereiken?

- Zorg- en hulpverleners zoals fysiotherapeuten, diëtisten en leefstijlcoaches werken beter samen.
- Inwoners kunnen terecht bij een beweegcoach voor passend sport- en beweegadvies.
- De GGD blijft voorlichting geven, vooral op scholen.
- Sportverenigingen en scholen bieden gezondere keuzes aan, zoals minder snacks en meer fruit.

Oegstgeest helpt mensen met overgewicht via de *Gecombineerde Leefstijlinterventie (GLI)*. Inwoners met een BMI boven de 25 (met klachten) of boven de 30 krijgen twee jaar hulp van een diëtist, fysiotherapeut en leefstijlcoach. In het eerste jaar is de begeleiding intensief. Doel: een gezondere leefstijl die ook vol te houden is.

13. Inwoners zijn mentaal weerbaar en veerkrachtig.

Waarom dit doel?

Mentale gezondheid is belangrijk om gezond en gelukkig te leven. Mensen die mentaal gezond zijn, leven 15 tot 20 jaar langer. Ze herstellen ook sneller van ziektes. Maar door de snelle veranderingen in de wereld, staan mensen steeds vaker onder druk. Volgens een landelijk onderzoek wordt mentale gezondheid zelfs gezien als een groot risico voor de toekomst.

Mentale gezondheid jeugd

	Jeugdigen klas 2/4 (%)			Jongvolwassenen 16-25 jaar (%)
	2019	2021	2023	2024
Vaak gestrest	48	40	57	40
Prestatiedruk	-	-	52	58
Psychische klachten	21	21	33	43
Regelmatig suïcide gedachten	4	10	10	29
Onvoldoende weerbaar	8	13	9	22
Veerkracht: Herstelt na een moeilijke periode weer snel	-	76	60	62
Veerkracht: Doorstaat stressvolle gebeurtenissen gemakkelijk	-	49	45	36

Bron: Gezondheidsmonitor Jeugd GGD Hollands-Midden

Mentale gezondheid volwassenen

	Volwassenen 18-64 (%)		Volwassenen 64+ (%)	
	2022	2024	2022	2024
Veel stress	23	24	8	6
Hoog risico angst/depressie	9	7	2	1
Regelmatig suïcide gedachten / Aan suïcide gedacht	10	12	7	6
Veerkracht	57	53	57	66

Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen 2022, 2024

In Oegstgeest zien we dat jongeren steeds meer stress en prestatiedruk ervaren. Psychische klachten nemen toe. Gelukkig zijn jongeren nog wel veerkrachtig, maar dat aantal daalt sinds 2021.

Hoe willen we dat bereiken?

Er zijn veel oorzaken voor mentale problemen, zoals stress, geldzorgen of groepsdruk. Die willen we aanpakken vóórdat het erger wordt. Soms weten mensen niet precies wat de oorzaak is van hun mentale klachten. Daarom is het belangrijk dat er ruimte is om te praten. We willen de drempel verlagen om mentale gezondheid bespreekbaar te maken.

Een goed netwerk helpt ook. Familie, vrienden, scholen, sportverenigingen en hulpverleners spelen een grote rol. De gemeente versterkt deze sociale basis.

Wat willen we bereiken?

- We steunen initiatieven in het dorp die bijdragen aan mentale veerkracht.
- We zetten in op **zelfmoord preventie** en trainen partners in het herkennen van signalen.

- Samen met huisartsen en ggz werken we regionaal aan betere samenwerking, zodat mensen minder afhankelijk worden van zorg.
- We investeren in **preventie**: inwoners vinden makkelijk aanbod dat helpt om mentale problemen te voorkomen.
- Inwoners weten **waar ze hulp kunnen vinden** en hoe ze zelf kunnen werken aan hun mentale gezondheid.
- We doorbreken het **taboe** op psychische problemen via bijeenkomsten, ambassadeurs en ervaringsdeskundigen.
- Verminderen middelengebruik, depressies en zelfmoord in het dorp.

Inwoners kunnen terecht bij het *Lotgenotencafé Lumen*. Daar ontmoeten mensen met psychische problemen of een verslaving elkaar in een veilige en ontspannen sfeer. De gesprekken zorgen voor steun en herkenning, en helpen om problemen beter aan te pakken.

Thema 4 –Ondersteuning in de eigen omgeving

We willen dat inwoners van Oegstgeest zo lang mogelijk veilig en zelfstandig thuis wonen. Daarbij verwachten we dat mensen hulp krijgen van familie, burens of vrienden. Ook zorgen we voor een goede basis van hulp dichtbij huis, zodat dure zorg minder vaak nodig is. Vrijwilligers en mantelzorgers spelen hierin een grote rol. Als er toch meer hulp nodig is, regelen we maatwerk. Voor dak- en thuislozen is er opvang in de regio. Als opvang niet mogelijk is maar mensen wel andere hulp nodig hebben helpt het Sociaal Team verder.

14. Eerst gewone hulp, pas daarna maatwerk als het nodig is

Waarom dit doel?

De vraag naar zorg neemt toe, vooral door de vergrijzing. Tegelijk is er een tekort aan personeel. Daarom willen we inwoners eerder en beter helpen met gewone voorzieningen, zoals activiteiten in de wijk of hulp van burens. Zo blijft zware zorg langer uit.

We willen dat mensen eerst hulp vinden in hun omgeving. Daarbij speelt de sociaal makelaar een belangrijke rol, net als de sociale kaart van Oegstgeest. Informele hulp moet normaal worden en goed aansluiten bij de behoeften van inwoners.

Aantal personen met een Wmo-voorziening

	2018	2019	2022	2023	2024
Hulp bij het huishouden	409	507	544	549	538
Begeleiding	252	277	233		
Woonvoorzieningen	106	123	120		
Vervoersvoorzieningen	844	897	860		
Rolstoelvoorzieningen	327	333	269		

Bron: gemeentelijke administratie

Hoe willen we dat bereiken?

We willen een sterk netwerk van hulp in de buurt. Dat doen we samen met inwoners en partners in het dorp. We zorgen dat hulp dichtbij, snel en passend is. Zware zorg komt pas als gewone hulp niet genoeg is. Ook werken we samen met organisaties voor wonen en welzijn.

We versterken bestaande initiatieven en zetten het Sociaal Team in voor extra ondersteuning. Daarnaast kijken we hoe we ons het best voorbereiden op vergrijzing en het tekort aan personeel. Denk aan het verbeteren van informatie, bereikbaarheid en praktische voorzieningen.

Oegstgeest heeft een stevige sociale basis met veel inwoners die elkaar helpen. De gemeente ondersteunt deze initiatieven en zet, waar nodig, de sociaal makelaar in om extra hulp te bieden. We pakken dit aan via vier punten:

1. **We versterken lokale initiatieven** van inwoners, vrijwilligers en organisaties die hieraan bijdragen
2. **We bieden kortdurende hulp via het Sociaal Team Oegstgeest (hierna Sociaal Team)** als er tijdelijk iets extra's nodig is
3. **We onderzoeken hoe we ons goed kunnen voorbereiden** op uitdagingen zoals vergrijzing en personeelstekorten.
4. **We verbeteren en breiden voorzieningen uit** op basis van dit onderzoek. We letten op praktische zaken, zoals bereikbaarheid en duidelijke informatie

Zo zorgen we dat inwoners sneller de juiste hulp krijgen, minder vaak zware zorg nodig hebben en de sociale verbinding in wijken sterker wordt.

Wat willen we bereiken?

- Informatie over activiteiten in het dorp is makkelijk te vinden, bijvoorbeeld via de sociale kaart.
- De sociaal makelaar helpt vrijwilligers- en buurtinitiatieven.
- Het Sociaal Team biedt laagdrempelige ondersteuning.
- We werken vanuit het Sociaal Team samen met huisartsen zodat sociale en medische klachten vroeg gezien worden.
- We zetten basisvoorzieningen zo slim mogelijk in en breiden deze uit als dat nodig is.
- We helpen inwoners om hun zelfstandigheid terug te krijgen.
- We stellen een lokale woonzorg visie op. Hiermee maken we afspraken over wat we willen doen zodat ouderen en andere groepen in passende woningen kunnen blijven wonen.
- Inwoners denken zelf na over hun toekomst en wat ze nodig hebben als ze ouder worden.
- Inwoners gebruiken eerst basisvoorzieningen.

Een oudere dame geeft aan zich alleen te voelen en vraagt bij het Sociaal Team om ondersteuning. Samen met de sociaal makelaar kijkt zij naar de mogelijkheden voor haarzelf in het dorp en wordt zij begeleidt naar diverse activiteiten, zoals de stoelgym en de koffieochtend in het Dorpscentrum. Mevrouw voelt zich weer onderdeel van het dorp en merkt hoe haar spieren door de gym versterkt worden. Hierdoor lukt het haar beter om in haar eigen woning de huishoudelijke taken te blijven doen.

15. Wanneer het nodig is ondersteunen we inwoners in een kwetsbare situatie met een passende maatwerkvoorziening.

Waarom dit doel?

We willen dat mensen zo zelfstandig mogelijk kunnen leven, ook als ze lichamelijke of mentale problemen hebben. Daarbij is het belangrijk dat ze zelf keuzes kunnen maken en dat burens of bekenden hen ondersteunen bij dagelijkse dingen. Als het echt nodig is, geven we extra hulp op maat, zodat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen.

De komende jaren wordt dit lastiger. Er komen meer ouderen en er is minder personeel. Daarom moeten we nu al goed kijken hoe we onze hulp toekomstbestendig maken.

Hoe willen we dat bereiken?

We richten ons op hulp die mensen helpt herstellen en zelfstandiger maakt. Ook willen we zorgen dat mensen weten wat ze zelf kunnen doen voor hun welzijn. We zoeken uit welke bestaande voorzieningen dure hulp kunnen voorkomen en stimuleren nieuwe ideeën en slimme oplossingen voor de toekomst.

Wat willen we bereiken?

- We onderzoeken (samen met de Leidse regio) welke basisvoorzieningen helpen om minder maatwerkwzorg nodig te hebben.
- We bekijken hoe zorg die gericht is op herstel mensen minder afhankelijk maakt van langdurige hulp.
- We maken een duidelijke communicatiecampagne zodat inwoners weten wat de Wmo is, wat ze zelf kunnen doen en hoe we samenwerken aan thema's zoals 'krachtig ouder worden'.
- Het Sociaal Team werkt goed samen met mantelzorgers, vrijwilligers en professionele zorgverleners.
- We sturen actief op het proces van indicaties, zodat meer mensen kunnen doorstromen naar lichtere of algemene voorzieningen.
- In de regio zorgen we voor genoeg plekken voor beschermd wonen. In Oegstgeest zoeken we hiervoor nieuwe locaties, samen met woningbouw en ruimtelijke partners.

Een alleenstaande moeder ontvangt een Wmo voorziening vanuit de gemeente. De Wmo consulent, lid van het Sociaal Team, kijkt samen met de moeder wat er meer nodig is om haar welzijn te vergroten. Ze wil graag meer contact met mensen in haar buurt. De sociaal makelaar helpt haar met buurtgenoten in contact te komen. Zo voelt ze zich sterker en kan ze beter zelfstandig verder.

16. Het voorkomen en terugdringen van dak- en thuisloosheid.

Waarom dit doel?

Steeds meer mensen raken hun huis kwijt, ook in Oegstgeest. In 2024 hadden 46 inwoners geen vaste woonplek, onder wie 10 kinderen. Steeds vaker hebben deze mensen geen zorg nodig, maar wel een woning. Zij komen niet voor de maatschappelijk opvang in aanmerking. Slechts 27% van dak- en/of thuisloze mensen zit in een opvanglocatie. Het probleem groeit en we moeten in actie komen.

Geen thuis hebben zorgt voor gezondheidsproblemen, stress en minder kansen op werk of school. Het raakt niet alleen de persoon zelf, maar ook de samenleving. Daarom willen we het probleem bij de bron aanpakken: zorgen voor woonruimte en voorkomen dat mensen op straat belanden.

Hoe willen we dat bereiken?

Een vaste woning is de basis voor herstel en meedoen. We willen problemen vroeg signaleren, snel helpen en zorgen voor passende woonoplossingen.

We werken samen met de Leidse regio in het programma *Maatschappelijke Zorg*. Daarin staat dat we ondersteuning dichtbij, op maat en in de eigen omgeving willen bieden. De focus ligt op voorkomen van dak- en/of thuisloosheid. We zien dakloosheid vooral als een woonprobleem, niet als een zorgprobleem.

Wat willen we bereiken?

- Inwoners die dakloos zijn en zichzelf niet kunnen redden vangen we tijdelijk op dichtbij hun vertrouwde omgeving.
- We kijken wat iemand écht nodig heeft en werken beter samen met andere partijen. Wonen en bestaanszekerheid staan centraal.
- We stellen een lokale woonzorgvisie op waarin aandacht is voor dak- en/of thuisloze mensen.
- We maken een plan voor deze brede doelgroep en ontwikkelen passende voorzieningen in de regio.
- We zetten sterker in op voorkomen van dak- en/of thuisloosheid door eerder in te grijpen bij geldproblemen of dreigende huisuitzettingen.
- Van opvang naar Wonen Eerst in 2030: zo snel mogelijk een woning bieden, met begeleiding als dat nodig is.
- Vanaf 2030 géén dak- en/of thuisloze inwoners meer in onze gemeente;

Ongeveer 20% van de dakloze mensen in de regio is jonger dan 27 jaar. Daarom werken we samen met *Kamers met Aandacht*, een initiatief dat jongeren tussen 18 en 23 helpt die uit zorginstellingen komen of geen thuis meer hebben.

In 2024 kregen al zeven jongeren via dit project een kamer, waarvan twee in Oegstgeest. Inwoners die een kamer beschikbaar stellen, helpen zo een jongere aan een veilige plek en een nieuwe start.

17. We dringen huiselijk geweld terug.

Waarom dit doel?

De meeste inwoners van Oegstgeest voelen zich thuis veilig. Toch komt huiselijk geweld ook hier voor. Dit gaat om geweld binnen de familie of het gezin, zoals kindermishandeling, ouderenmishandeling en partnergeweld. Soms speelt eer of gender ook een rol. In Oegstgeest worden minder meldingen gedaan dan gemiddeld in de regio:

Aantal meldingen bij Veilig Thuis

	2021		2022		2023	
	Oegstgeest	HR	Oegstgeest	HR	Oegstgeest	HR
Aantal meldingen bij Veilig Thuis per 10.000 inwoners	103	146	89	145	123	146

Bron: *Eengezonderhollandsmidden.nl*

Toch zijn de gevolgen van huiselijk geweld vaak ernstig, voor slachtoffers én de omgeving. Omdat de hulp onder druk staat, is het extra belangrijk dat we problemen vroeg herkennen en voorkomen.

Hoe willen we dat bereiken?

We werken samen met zorg- en veiligheidsorganisaties. Als er zorgen zijn over een gezin, zoeken we samen naar hulp. Ook proberen we huiselijk geweld te voorkomen, bijvoorbeeld door trainingen en overleg. In de regio werken we met het Zorg- en Veiligheidshuis, en zorgen dat ook onze lokale teams goed zijn aangesloten.

Wat willen we bereiken?

- Hulpverleners en vrijwilligers herkennen signalen van huiselijk geweld en weten wat ze moeten doen. We trainen onze lokale teams hierop.
- Er is een breed en makkelijk toegankelijk aanbod van preventieve activiteiten.
- We onderzoeken wat oorzaken zijn van huiselijk geweld en spelen hier gericht op in.
- De samenwerking tussen Veilig Thuis, het Zorg- en Veiligheidshuis en onze teams (Sociaal Team en Jeugdteam) wordt beter geregeld, met duidelijke afspraken en vaste overleggen.
- Inwoners weten waar ze hulp kunnen zoeken of hoe ze een ruzie bespreekbaar kunnen maken. Op de website van de gemeente staat duidelijke informatie.
- Huiselijk geweld is bespreekbaar, en mensen die ermee te maken hebben, krijgen passende hulp.

18. We bieden ondersteuning voor mantelzorgers.

Waarom dit doel?

Mantelzorgers zorgen voor familie, burens of vrienden. Omdat we minder beroep willen doen op professionele zorg en mensen ouder worden, neemt hun rol toe. Veel mantelzorgers doen dit uit liefde of plichtsgevoel, maar het kan zwaar zijn. Overbelasting en eenzaamheid komen vaak voor. In Oegstgeest zijn steeds meer mantelzorgers, maar ook het aantal dat zich overbelast voelt groeit. De zorg wordt ingewikkelder en duurt vaak langer.

Mantelzorgondersteuning

Indicatoren	2017	2019	2021	2022	2023	2024
% inwoners dat mantelzorg verleend	29%	21%	21%	-	20%	-
% mantelzorgers tamelijk belast	16%	21%	18%	-	26%	-

% mantelzorgers zwaar belast	4%	4%	4%	-	4%	-
Aantal uitgereikte mantelzorgwaarderingen	165	195	178	178	220	222

Bron: Inwonersenquête 2017 t/m 2023

Bij jongeren is dit ook een aandachtspunt. Zo heeft 11% van de scholieren in klas 2 of 4 dichtbij iemand met een ernstige ziekte of verslaving. Ongeveer 2,5% zorgt hier actief voor. Ook deze jonge mantelzorgers hebben steun nodig.

Hoe willen we dat bereiken?

We waarderen mantelzorgers enorm. Samen met lokale en regionale partners zorgen we dat zij goed ondersteund worden. We geven duidelijke informatie en zorgen dat hulp makkelijk te vinden is. Ook helpen we mantelzorgers om hun zorgtaken te combineren met bijvoorbeeld werk of ouderschap. Speciale aandacht is er voor jonge mantelzorgers: zij krijgen advies en ondersteuning die past bij hun leeftijd.

We versterken de band tussen formele zorg (zoals wijkverpleging) en informele zorg (zoals mantelzorgers of vrijwilligers), onder andere via buurtoverleggen.

Wat willen we bereiken?

- Mantelzorgers, jong en oud, vinden makkelijk informatie en ondersteuning.
- We krijgen een beter beeld van wie mantelzorger is en zorgen voor meer zorgvrijwilligers.
- Minder mantelzorgers raken overbelast, door goede ondersteuning en respijtzorg.
- Mantelzorgers vinden steun via lotgenotencontact.
- Waardering voor mantelzorgers door middel van erkenning en beloningen.

In het Mantelzorgcafé ontmoeten mantelzorgers elkaar op een ontspannen plek. Ze delen ervaringen, leren van elkaar en krijgen informatie over thema's die voor hen belangrijk zijn. Iedereen is welkom, zonder aanmelding.

Thema 5 –Hulp bij goed opgroeien & opvoeden

We willen dat Oegstgeest een fijne plek is waar kinderen veilig kunnen opgroeien en gezinnen zich goed kunnen ontwikkelen. Voor de meeste gezinnen gaat het opvoeden goed, al zijn er soms lastige momenten. Daarom werken we aan een sterke sociale omgeving waarin mensen elkaar helpen.

Scholen en kinderopvang zijn belangrijk om kinderen een veilige en leerzame plek te geven. Ze helpen ook als leren moeilijk gaat. Soms is er extra hulp nodig. Dan kijken we eerst wat ouders, verzorgers en hun netwerk kunnen doen. Als het nodig is, helpt het jeugdteam verder. In bijzondere gevallen zetten we specialistische jeugdhulp in.

We vinden het belangrijk dat elk kind in Oegstgeest de kans krijgt om zich goed te ontwikkelen en gewoon kind te kunnen zijn.

19. Een kansrijke start (in het onderwijs) voor de jeugd.

Waarom dit doel?

Een veilige en stimulerende school is belangrijk voor de ontwikkeling van elk kind. Sommige kinderen (bijvoorbeeld omdat ze in minder makkelijke situaties opgroeien) hebben extra aandacht nodig. Een goede start vraagt samenwerking tussen ouders, scholen, partners en de gemeente.

Hoe willen we dat bereiken?

De gemeente controleert of kinderopvanglocaties voldoen aan de wet. Als dat niet zo is, grijpen we in. We investeren extra in kinderen die thuis minder mee krijgen. Denk aan goede voorschoolse educatie en steun voor ouders. Als ouders zich betrokken voelen bij school, helpt dat ook het kind. Groepsactiviteiten zorgen voor onderlinge steun tussen ouders.

Steeds meer kinderen groeien op met een andere thuistaal. Meertaligheid zien we als een kans. We helpen ouders en professionals met informatie hierover en zorgen voor tijdige signalering van taalproblemen.

We ondersteunen een Internationale Taalklas (ITK) voor nieuwkomers. Scholen helpen we met kennis over meertaligheid en we delen die kennis binnen de regio. We geven ouders duidelijke informatie over hoe ze hun kind kunnen inschrijven op school.

We zorgen dat het openbaar onderwijs goed blijft draaien en helpen in uitzonderingsgevallen met jeugdhulp of vervoer. Ook stimuleren we lessen over natuur, duurzaamheid en milieu. Tot slot werken we samen aan een veilige schoolomgeving en wisselen informatie uit over risicogedrag bij jongeren, zoals online pesten.

Samen met onderwijs en kinderopvang maken we een lokale educatieve agenda.

Wat willen we bereiken?

- Alle kinderopvanglocaties voldoen aan de wet.
- Peuteropvang blijft betaalbaar met genoeg plekken voor peuters die hulp nodig hebben.
- Ouders voelen zich betrokken bij de ontwikkeling van hun kind, ook in moeilijke situaties.
- Minder kinderen hebben taalachterstanden, en meertaligheid wordt normaal.
- Er is goed en voldoende openbaar onderwijs in Oegstgeest.

20. Toekomstbestendige en duurzame schoolgebouwen

Waarom dit doel?

Goede schoolgebouwen dragen bij aan goed onderwijs. De komende jaren willen we duidelijke afspraken maken over hoe we de schoolgebouwen verbeteren. De gebouwen moeten minstens 20 tot 40 jaar mee kunnen. Ook houden we rekening met onze doelen voor inclusief onderwijs.²

Hoe willen we dat bereiken?

In 2024 hebben we uitgangspunten opgesteld voor het beleid rond schoolgebouwen. We meten de kwaliteit met het Landelijk Kwaliteitskader Onderwijshuisvesting. Zo weten we zeker dat we investeren op plekken waar dat echt nodig is en die ook op lange termijn goed blijven. Bij nieuwbouw bouwen we duurzaam en flexibel. Zo kunnen we beter inspelen op groei, krimp of samenwerking. Bij renovatie kijken we goed naar wat een gebouw nodig heeft om lang mee te gaan.

Voor de planning gebruiken we het Integraal Huisvestingsplan (IHP), waarin staat welke school wanneer verbeterd moet worden.

Wat willen we bereiken?

- Elke wijk heeft genoeg basisschoolplekken voor kinderen uit de buurt.
- We bepalen de noodzaak voor een nieuwe voorziening mede op basis van de kwaliteit van het gebouw.
- Nieuwe en vernieuwde scholen zijn klaar voor de komende 20–40 jaar.
- Elke basisschool heeft voldoende en goede ruimtes voor gymles.
- Bij nieuwbouw en renovatie houden we rekening met inclusief onderwijs.

Bij de renovatie van VSO Leo Kanner en basisschool Gevers Deutz Terwee is gekeken naar de visie van de school. De gebouwen voldoen straks aan de normen voor bijna energieneutrale scholen (BENG) en frisse scholen (klasse B).

² Beleidskader, Met elkaar voor alle kinderen en jongeren werken aan een inclusieve leeromgeving, versie 19 april 2024. [Beleidskader: met elkaar voor alle kinderen en jongeren werken aan een inclusieve leeromgeving | Rapport | Rijksoverheid.nl](#) (schoolgebouw bladzijde 7)

21. Jeugdigen ontwikkelen zich naar vermogen.

Waarom dit doel?

Alle kinderen moeten zich kunnen ontwikkelen en goed onderwijs krijgen. In 2035 wil het Rijk dat we zijn overgestapt op inclusief onderwijs: kinderen met én zonder handicap volgen dan samen les op een gewone school in de buurt.

De gemeente zorgt dat kinderen tussen 5 en 15 jaar naar school gaan, zoals in de Leerplichtwet staat. We willen dat jongeren een diploma halen en voorkomen dat ze uitvallen of thuis komen te zitten. Vanaf 2026 krijgen gemeenten meer ruimte om jongeren zonder diploma te begeleiden. Dat helpt om schooluitval aan te pakken en jongeren naar werk of school te begeleiden. Ook jongeren tot 27 jaar vallen dan onder deze aanpak.

School verzuim

Schooljaar	2021-2022	2022-2023	2023-2024
Verzuim: aantal gemelde il.	136	140	137
Oegstgeest % gemeld verzuim 5-18 jaar	1,1%	1,6%	1,7%
Holland Rijnland % gemeld verzuim 5-18 jaar	1,6%	1,8%	2,3%
Oegstgeest aantal VSV-ers zonder werk (peildatum juli)*	29	38	45
Oegstgeest aantal / % thuiszitters **	19 / 0,5%	59 / 1,5 %	49 / 1,2%
Holland Rijnland % thuiszitters	0,8%	1,2%	1,4%

* VSV= jongeren zonder startkwalificatie

** jeugdigen langer dan 3 mnd niet naar school incl. vrijstellingen onder 5a

Niet alle jongeren halen zomaar een diploma of vinden makkelijk werk. In onze regio zien we steeds meer jongeren die thuiszitten of uitvallen.

Hoe willen we dat bereiken?

Het Regionaal Bureau Leerrecht (RBL) voert de Leerplichtwet uit en helpt bij verzuim. Scholen moeten verzuim goed bijhouden en op tijd melden. Voor jongeren tot 27 jaar biedt het RBL via 'Doorstroompunten' hulp om terug te gaan naar een school, werk te vinden of beide te combineren. Dit doen we samen met partners in de regio in het VSV-actieprogramma.

We zorgen dat jongeren met jeugdhulp ook goed onderwijs kunnen volgen, bijvoorbeeld via speciale onderwijs-zorgtrajecten. In Oegstgeest stimuleren we betere samenwerking tussen scholen, het jeugdteam en andere hulpverleners.

Samen met het onderwijs kijken we hoe we kunnen groeien naar inclusief onderwijs.

Wat willen we bereiken?

- Minder schoolverzuim en betere samenwerking met RBL.
- Minder thuiszitters en betere ondersteuning voor wie geen onderwijs volgt.
- Meer jongeren met een diploma, dagbesteding of werk.
- Sterkere samenwerking tussen onderwijs en Jeugdteam.
- We onderzoeken wat er nodig is om het onderwijs in Oegstgeest meer Inclusief te laten zijn.

In Oegstgeest organiseren we bijeenkomsten voor professionals om beter samen te werken rond leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Dit heet 'Integraal Arrangeren': één gezamenlijk plan voor kinderen met complexe hulpvragen. We gebruiken hierbij de routekaart van Holland Rijnland.

22. We bouwen aan een stevige sociale basis in ons dorp: hiermee zorgen we voor een veilige kansrijke omgeving om op te groeien.

Waarom dit doel?

We willen dat kinderen en jongeren in Oegstgeest gezond en veilig opgroeien. Veel gezinnen hebben hiervoor goede omstandigheden, zoals betrokken ouders, fijne voorzieningen en goed onderwijs. Maar opvoeden en opgroeien is soms ook lastig.

Voor gezinnen met uitdagingen is het belangrijk dat er snel en makkelijk hulp beschikbaar is. Zo voorkomen we grotere problemen. Samen met het Rijk werken we aan het verbeteren van het jeugdhulpsysteem. We willen minder gebruik maken van specialistische jeugdhulp door juist te investeren in een gezonde omgeving en goede ondersteuning. Een sterke sociale basis helpt ook bij het voorkomen van jeugdoverlast. Deze doelen zijn opgenomen in het Preventieakkoord Jeugd.

Hoe willen we dat bereiken?

De gemeente wil dat gezinnen, scholen, opvang en buurten een fijne opvoedomgeving bieden. We geloven in de kracht van jongeren, ouders en hun omgeving. Ook stimuleren we dat ouders en jongeren elkaar kunnen ontmoeten en steunen.

In 2023 is een nieuw jeugdpreventieprogramma gestart met drie hoofdthema's: veerkracht, voldoende kansen en gezond opgroeien. We stimuleren het gebruik van hulp uit de omgeving (zoals burens, familie of vrijwilligers) om dure jeugdhulp te voorkomen. Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) speelt hierbij een centrale rol.

Samen met onze partners voeren we projecten uit en blijven we nieuwe ideeën ontwikkelen. De gemeente helpt door samen te werken, kennis te delen en de juiste randvoorwaarden te bieden. Zo zorgen we voor goede zorg en ondersteuning.

Wat willen we bereiken?

- In 2025 voeren we een onderzoek uit naar wat jongeren (12+) nodig hebben. Afhankelijk van de uitkomst komen er nieuwe acties.
- We zetten in op preventie en vroeg signaleren, samen met scholen en huisartsen. Denk aan jeugdwerk in de wijk.
- De afspraken uit het Preventieakkoord worden goed uitgevoerd. We letten hierbij ook op jongeren die extra ondersteuning nodig hebben, zoals nieuwkomers of jongeren met een handicap.
- Het CJG is goed zichtbaar en helpt bij kleine en grote vragen over opvoeden en opgroeien.
- Ouders ontmoeten elkaar, bijvoorbeeld tijdens de puberbeurs of bij voorlichting over alcohol en drugs.
- Vrijwilligers en buurtinitiatieven helpen mee om opvoedproblemen te voorkomen of kleiner te maken.
- De jeugdteams richten zich op ondersteuning dichtbij, met inzet van zwaardere hulp als laatste stap. Professionals werken samen met scholen, opvang en zorg.
- Jeugdoverlast wordt beperkt door samenwerking tussen politie, jongerenwerkers en gemeente. Jongeren worden gestimuleerd om elkaar positief te ontmoeten in de wijk.

Jeugdoverlast in Oegstgeest

Jeugdoverlast	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal meldingen van jeugdoverlast	62	163	100	92	116	141
Per 10.000 inwoners Oegstgeest	25.38	65.62	39.90	36.08	44.87	54.24
Per 10.000 inwoners Nederland	44.29	79.25	71.81	50.40	46.90	49.88

Bron: dataportaal politie 2019-2024

Ook werken we binnen de coalitie Kansrijke Start samen met verloskundigen en zorgverleners aan een goede start voor jonge kinderen. Via initiatieven als CenteringZwangerschap leren aanstaande ouders elkaar kennen en ondersteunen.

23. Wij zorgen voor tijdige en passende specialistische jeugdhulp wanneer de hulpvraag het eigen netwerk en de sociale basis te boven gaat.

Waarom dit doel?

Soms hebben jongeren hulp nodig. Meestal kunnen zij terecht bij hun familie, vrienden of bij laagdrempelige hulp in de buurt. Als dat niet genoeg is, moet er op tijd goede jeugdhulp zijn. Ook bij specialistische hulp kijken we naar wat jongeren en ouders zelf kunnen. Door aan te sluiten bij het gewone leven, helpen we jongeren zich gezond en veilig te ontwikkelen.

Gebruik jeugdzorg

	Nederland			Holland Rijnland**			Oegstgeest		
	2022	2023	2024*	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Jongeren met jeugdzorg	10,6%	10,8%	10,7%	11,2%	11,4%	11,1%	11,8%	12,2%	11,6%

Bron: CBS Statline

*Voorlopige cijfers

**Agglomeratie Leiden en Bollenstreek

In 2023 kreeg 12,2% van de jongeren in Oegstgeest jeugdhulp – meer dan gemiddeld in Nederland. Het aantal jongeren lijkt iets te dalen, maar de hulp wordt wel steeds intensiever en duurder. Daarom willen we de jeugdhulp anders en slimmer organiseren. Een sterke basis en goede samenwerking met bijvoorbeeld scholen, huisartsen en het jeugdteam is hierbij belangrijk. Zo zorgen we ervoor dat hulp beschikbaar blijft voor wie het écht nodig heeft.

Verwijzing naar jeugdhulp (zonder PGB)

	Nederland*			Holland Rijnland**			Oegstgeest**		
	2022	2023	2024*	2022	2023	2024	2022	2023	2024
verwijzingen door gemeentelijke toegang	33%	32%	34%	32%	34%	34%	32%	32%	31%
verwijzingen door huisarts	35%	35%	35%	30%	31%	32%	35%	39%	41%
verwijzingen door GI	9%	8%	8%	10%	12%	11%	9%	9%	8%

Bron: Dashboard Holland Rijnland

* <https://dashboards.cbs.nl/v3/regionaaldashboardjeugdzorg/>

** Bron: Dashboard Serviceorganisatie Zorg, Holland Rijnland. (Cijfers beschikbaar vanaf 2022)

***eerste half jaar 2024

Hoe willen we dat bereiken?

Het jeugdteam speelt hierin een centrale rol. Ze kijken eerst wat jongeren en hun netwerk zelf kunnen, en zetten pas specialistische hulp in als het echt nodig is. We gaan het jeugdteam de komende jaren verder versterken en onderzoeken welke werkwijze het beste past bij Oegstgeest. Specialistische jeugdhulp kopen we samen in met andere gemeenten in de regio Holland Rijnland. We maken gezamenlijke afspraken over kwaliteit, kosten en wachttijden. Omdat de kosten blijven stijgen en wachttijden te lang zijn, moeten we soms moeilijke keuzes maken over hoe we hulp inzetten. Daarbij gebruiken we data en blijven we samenwerken met zorgpartners, zoals huisartsen en scholen.

We werken aan een systeem waarin kinderen en gezinnen snel en goed geholpen worden en waarin de hulp betaalbaar blijft. We doen dit samen met inwoners, professionals en andere gemeenten.

Wat willen we bereiken?

- Jongeren en gezinnen krijgen snel de juiste hulp volgens de **1Gezin1Plan**-aanpak, zodat hulp goed op elkaar aansluit.
- Jongeren met complexe problemen krijgen goede begeleiding van **18- naar 18+**.
- Specialistische hulp is op tijd beschikbaar. We werken samen aan kortere wachttijden en lagere kosten.
- Jeugdhulp wordt waar mogelijk en passend in groepsverband aangeboden.
- We kijken altijd naar de situatie van het gezin. Als er ook problemen zijn bij ouders, schakelen we passende hulp in.
- We werken nauw samen met **veiligheidspartners** zoals Veilig Thuis en jeugdbescherming, en met huisartsen die jeugdigen doorverwijzen.

- We versterken de **eigen kracht van ouders en hun netwerk**, zodat zij zelf meer kunnen betekenen voor het kind.
- Alle jongeren die jeugdhulp krijgen volgen een passende vorm van onderwijs. We verbeteren de samenwerking tussen school en hulpverlening, en ontwikkelen speciale onderwijs-zorgtrajecten.

In de zomer van 2025 starten we een **pilot met huisartsen**. In twee praktijken verwijzen huisartsen alle jeugdhulpvragen via de POH-J. Zo krijgen we beter inzicht in de hulpvragen en kunnen we betere afspraken maken met huisartsen over doorverwijzen.

4. Financieel overzicht

In de komende jaren staat Oegstgeest voor een grote financiële uitdaging. De kosten van maatwerkvoorzieningen zijn de afgelopen jaren gestegen, en er komen inhoudelijke taken bij. Het financiële overzicht is gebaseerd op de Meerjarenbegroting (MJB) uit de programmabegroting 2025. De aanpassingen uit de kaderbrief 2026 zijn meegenomen, maar andere wijzigingen – zoals indexaties en de invulling van taakstellingen – nog niet. Voor het volledige overzicht verwijzen we naar de MJB 2026 en de programmabegroting.

Thema begroting 2025-2028	2026	2027	2028	2029
Naar financiële zelfstandigheid	€3.651.555	€3.647.556	€3.646.007	€3.646.007
Samen meedoen	€2.650.618	€2.628.926	€2.628.347	€2.628.347
Een brede kijk op gezondheid	€2.616.350	€2.651.110	€2.647.538	€2.647.538
Ondersteuning in de eigen omgeving	€6.085.563	€6.085.563	€6.085.563	€6.085.563
Hulp bij goed opgroeien en opvoeden	€13.349.409	€14.016.340	€14.224.446	€14.224.446
Totaal	€28.353.495	€29.029.495	€29.231.901	€29.231.901

Door de herverdeling van het gemeentefonds verwachten we dat de uitkering van het Rijk in de toekomst lager wordt. Omdat het sociaal domein hoge kosten heeft moeten we kritisch kijken naar onze uitgaven. In de tweede helft van 2025 doen we – op basis van het rapport van Cebeon – een verdiepend onderzoek naar onze kosten en resultaten binnen het sociaal domein. De uitkomsten helpen ons om goede keuzes te maken, zowel inhoudelijk als financieel.

We willen voorkomen dat bezuinigingen op korte termijn juist tot hogere kosten en minder kwaliteit leiden. Verandering in het sociaal domein vraagt om een gedragsverandering in de samenleving. Dat kost tijd en past niet altijd binnen een politieke periode van vier jaar. Daarom blijven we inzetten op:

- een sterke sociale basis (bijvoorbeeld via subsidies voor lokale initiatieven);
- slimmere inzet van maatwerk, om zwaardere en duurdere hulp te voorkomen.

We geloven dat deze aanpak – gericht op lange termijn – nodig is om financiële én inhoudelijke doelen te halen.

5. Monitoring en evaluatie

Sturen op maatschappelijk resultaat.

Dit beleidsplan is het brede kader waarmee de gemeente Oegstgeest de komende jaren werkt aan doelen in het sociaal domein. Het sluit goed aan bij programma 4 van de financiële planning. De gemeenteraad kan zo goed controleren en bijsturen waar nodig.

De maatschappelijke doelen die we willen bereiken, staan centraal in het werk van onze organisatie. Alles wat we doen, moet bijdragen aan die doelen. We zijn daar open over – ook als iets niet lukt. Door regelmatig te kijken wat wel en niet werkt, kunnen we blijven leren en verbeteren als gemeenten.

Om goed te kunnen sturen, is het belangrijk dat we over de juiste informatie beschikken. Data is waardevol om keuzes te maken, maar alleen als we die goed begrijpen. We letten daarom niet alleen op de cijfers, maar ook op de betekenis ervan.

Evaluatiemomenten

We kiezen voor gerichte sturing en verantwoording. Dat doen we niet alleen met cijfers, maar ook door ervaringen van inwoners en professionals mee te nemen. Samen met onze partners kijken we of de doelen worden behaald. We willen de administratie zo licht mogelijk houden.

In 2027 doen we een tussenevaluatie op basis van de resultaten en werkplannen van onze partners. Aan het eind van de looptijd volgt een volledige evaluatie van het beleid, samen met de raad en het dorp.